

Aan de leden waterschappen

datum
26 april 2023ons kenmerk
122139/EGcontactpersoon
[REDACTED]betreft
Actieagenda, Code
Interbestuurlijke Verhoudingen
en UDOuw kenmerk
-e-mail
[REDACTED]

Geachte leden,

Op 20 maart 2023 heeft namens de waterschappen Rogier van der Sande samen met Jan van Zanen namens de gemeenten, Jaap Smit namens de provincies en minister van BZK Hanke Bruins Slot de herziene versie van de Code Interbestuurlijke Verhoudingen ondertekend. Deze herziene Code maakt onderdeel uit van de Actieagenda Sterk Bestuur.

Actieagenda Sterk Bestuur¹

Op dit moment zijn er grote maatschappelijke opgaven die vragen om een oplossing. Overheden moeten samenwerken om deze oplossing te bieden. Hierbij moet ook aandacht zijn voor de uitvoering. Het doel van de Actieagenda is om door middel van concrete acties de interbestuurlijke verhoudingen te verbeteren om uiteindelijk als gezamenlijke overheden tot oplossingen voor de grote maatschappelijke opgaven te komen. De actieagenda is gericht op het leveren van een wezenlijke bijdrage door zich te richten op vier actielijnen:

1. Verbeteren van de samenwerking binnen de overheid;
2. Verdeling van taken en verantwoordelijkheden passend bij de opgaven;
3. Een instrumentenkoffer die past bij de organisatie;
4. Versterken van het decentraal bestuur.

De Unie van Waterschappen heeft bijgedragen aan het opstellen van de Actieagenda en draait mee in de uitwerking daarvan.

Code Interbestuurlijke Verhoudingen

Onder actielijn 1 valt de herziene Code Interbestuurlijke Verhoudingen. De Code Interbestuurlijke Verhoudingen is een afspraak tussen vier overheden, het rijk, provincies, gemeenten en waterschappen. De Code bevat 'spelregels' over hoe de vier overheden zich tot elkaar verhouden en met elkaar samenwerken. Zo staan in de Code afspraken over het elkaar vroegtijdig betrekken bij beleid dat de

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/01/20/kamerbrief-tk-over-actieagenda-sterk-bestuur>

andere overheid raakt, de reactietermijn op consultaties en financiële voorwaarden. Maar ook de afspraak dat VNG, IPO en Unie van Waterschappen geconsulteerd worden tijdens de kabinetsformatie.

De eerste versie stamt uit 2004 en in 2013 is de tekst geüpdatet. Aangezien de huidige manier van denken over interbestuurlijke samenwerking anders is dan in 2013, is de afgelopen tijd gewerkt aan een nieuwe tekst. De oude versie was gericht op 'je gaat erover of niet'. In de nieuwe versie is het uitgangspunt samenwerken als één overheid in een gelijkwaardig partnerschap waarbij iedere partij vanuit de eigen expertise, verantwoordelijkheid en mogelijkheid bijdraagt. De tekst van de Code is [hier](#) te vinden.

In de Code wordt ook de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) geïntroduceerd.

Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden

Uitvoerbaarheid van nieuw beleid, zeker als de uitvoering door decentrale overheden moet worden gedaan, is een belangrijk aandachtspunt. In het coalitieakkoord van het huidige kabinet wordt veel aandacht besteed aan uitvoeringskracht en het belang van goed uitvoerbaar beleid. Het ministerie van BZK heeft in overleg met IPO, VNG en Unie van Waterschappen en met betrokkenheid van het ministerie van IenW de UDO ontwikkeld. Dit instrument is bedoeld voor (vak)departement en faciliteert het proces van het rijk om samen met medeoverheden op te trekken bij het ontwikkelen en uitwerken van nieuwe beleidsvoornemens. De handleiding voor het uitvoeren van de UDO is [hier](#) te vinden.

Inherent aan de toepassing van de UDO is dat bij nieuw beleid of wijziging van bestaand beleid met consequenties voor de decentrale overheden de voor dat beleid verantwoordelijke departementen de koepels van decentrale overheden in een zo vroeg mogelijk stadium betrekken. Als één van de onderdelen van het vervolgproces wordt gezamenlijk bepaald op welke aspecten een uitvoeringstoets of beleidsonderzoek moet plaatsvinden. De ministeries van BZK en, in geval er consequenties voor de waterschappen zijn, het ministerie van IenW, ondersteunen de andere departementen bij de toepassing van de UDO.

Belang

Voor de waterschappen zijn deze ontwikkelingen van belang. De 'spelregels' van de Code gelden ook voor de samenwerking tussen decentrale overheden onderling. Overheden kunnen elkaar op het niet naleven van de spelregels aanspreken.

Daarnaast draagt de UDO eraan bij dat de (koepels van) decentrale overheden meer, eerder en beter bij beleidsontwikkelingen betrokken worden en dat bij de vormgeving van beleid beter naar de uitvoerbaarheid van dat beleid gekeken wordt.

Samen met het ministerie van BZK, VNG en IPO, de CBCF en de Kring Directeuren Waterschappen kijken wij hoe wij dit binnen de vereniging verder vorm kunnen geven.

Met vragen of behoefte aan meer informatie kunt u contact opnemen met Ilona Elfferich. Haar contactgegevens staan in het briefhoofd.

Hoogachtend,

Meindert Smallenbroek
Algemeen directeur